

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Petra Šebka a soudců JUDr. Davida Rause, Ph.D., a Mgr. Kateřiny Kopečkové, Ph.D., v právní věci

žalobce: **BMC Brno, s. r. o.**
sídlem Sejkorova 1977/3, Brno
zastoupen Ing. Mgr. Romanem Chyťou, advokátem
sídlem Přívrat 454/12, Brno

proti
žalovanému: **Státní zemědělská a potravinářská inspekce**
sídlem Květná 15, Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 5. 2021, č. j. SZPI/AT726-61/2020,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Odůvodnění:

I. Shrnutí podstaty věci

1. Žalobce se podanou žalobou domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 5. 2021, č. j. SZPI/AT726-61/2020, kterým byla snížena uložená pokuta na částku 170 000 Kč, a ve zbývajících částech potvrzeno rozhodnutí Státní zemědělské a potravinářské inspekce, inspektorátu v Brně ze dne 21. 9. 2020, č. j. SZPI/AT726-45/2019. Prvostupňový orgán rozhodl, že žalobce porušil čl. 74 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 (dále jen „nařízení č. 1308/2013“). Tím naplnil skutkovou podstatu přestupku podle § 17 odst. 2 písm. c) zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon o potravinách“). Za tento přestupek prvostupňový orgán uložil žalobci pokutu ve výši 220 000 Kč.
2. Dle zpráv o analýze (ZRS 276/19 ze dne 5. 4. 2019 a ZRS 291/19 ze dne 5. 4. 2019 zpracovaných laboratorii ve Slovinsku – ZRS Koper, Laboratory of the Institute for Oliveculture) nevyhověly extra panenské olivové oleje značky „la masía“ (které žalobce naskladnil a následně uváděl na trh) znaku Medián závad, pro který je stanovena hodnota 0, a to dle čl. 1 odst. 1 a přílohy I bodu 1. nařízení Komise (EHS) č. 2568/91, o charakteristikách olivového oleje a olivového oleje z pokrutin a o příslušných metodách analýzy (dále jen „nařízení č. 2568/91“). V případě olivového oleje s šarží L-18308F42 byl výsledek daného parametru 2,0 (žluklý) a v případě olivového oleje s šarží L-18106F42 2,2 (zatuchlý).

II. Shrnutí procesního postojů žalobce

3. Žalobce namítá, že se žalovaný nevypořádal s námitkami ohledně nepřezkoumatelnosti závěrů laboratorních hodnocení. Žalobce tyto námitky vymezil již před prvostupňovým orgánem a v odvolacím řízení je dále specifikoval. Rovněž uvedl nové argumenty po doplnění dokazování provedeném žalovaným.
4. Žalobce dále namítá, že zprávy o analýzách vycházejí ze zkoumání, při kterém nebyla dodržena teplota zkoumaného vzorku stanovená nařízením č. 2568/91. Tato skutečnost, která vede k zavádějícím závěrům stran organoleptických vlastností vzorků, vyplývá z dokumentů, které si žalovaný dodatečně vyžádal. Žalobce přitom odmítá argumentaci žalovaného, že teplota uvedená v dokumentech představuje teplotu ve zkušební místnosti. Toto tvrzení nemá žádnou oporu ve spisovém materiálu. Nicméně i pokud by žalobce přistoupil na argumentaci žalovaného, je zřejmé, že by nižší teplota ve zkušební místnosti ovlivnila teplotu zkoumaného vzorku; požadavek dle nařízení č. 2568/91 by tak ani v tomto případě nebyl naplněn.
5. Vůči těmto dokumentům žalobce rovněž namítá, že nebyly vytvořeny k datu vypracování zpráv o analýze, nýbrž až na žádost, resp. objednávku žalovaného. To je zřejmé z údajů uvedených v textovém editoru. Žalobce v této souvislosti navrhuje, aby zdejší soud provedl jako důkazy „printscreensy“, na kterých jsou zachyceny vlastnosti listin, tedy především datum a čas jejich vytvoření. Žalobce rovněž vyjádřil údiv nad tím, že po takto dlouhé době mohou vznikat dokumenty vztahující se k dříve provedeným hodnocením. Žalobce má pochybnosti o tom, zda údaje obsažené v těchto dokumentech byly čerpány

z hodnověrných zdrojů. K jednomu z dokumentů žalobce dále namítá, že dokument neobsahuje údaje o datu, místu ani autorovi. Rovněž vedoucí zkušební komise zde podepsán není, ani není zřejmé, kdo jím byl. Takový dokument dle žalobce nelze považovat za důkaz.

6. Žalobce pak v již obsahově oddělené části argumentace navrhl zdejšímu soudu, aby v případě, že se neztotožní s argumentací týkající se merita věci, snížil uloženou pokutu, neboť ji považuje za nepřiměřenou. V tomto ohledu žalobce zdůrazňuje nízkou intenzitu zásahu do práv spotřebitelů a dosavadní praxi správního orgánu (zásada legitimního očekávání). K naplnění výchovné a represivní funkce pokuty by přitom postačovalo uložit pokutu řádově nižší. Dále žalobce poukázal na to, že vady olivových olejů, které byly zjištěny při organoleptickém hodnocení, vznikají z povahy věci již při výrobě olivového oleje (to potvrdily i správní orgány). Žalobce tak nemohl nijak ovlivnit vznik této vady, tj. nejedná se o vadu, která vznikne např. nesprávným skladováním. Dle žalobce není z ekonomického pohledu racionální, aby prodejce u každé šarže potravin realizoval laboratorní rozbor. Výše pokuty dle žalobce rovněž nereflektuje současný stav tržního prostředí s ohledem na pandemii COVID-19.
7. Žalobce má rovněž za to, že v posuzované věci jsou naplněny liberační důvody. Žalobce nespolehal pouze na tvrzení výrobce, ale aktivně požadoval předložení analýz a rovněž sám zkoumal, zda konkrétní olivový olej splňuje podmínky pro zařazení do dané kategorie. Žalobce také zajišťoval splnění podmínek na uskladnění zboží. Žalobce tedy učinil vše, co po něm lze spravedlivě požadovat. V odvolacím řízení pak žalobce předložil organoleptické hodnocení, které vyvrací výsledky laboratorního zkoumání zadaného správním orgánem.
8. V podaných replikách vyjadřuje žalobce nesouhlas s tím, že by samotné zprávy o analýzách měly prokazovat jeho vinu. Aby tomu tak mohlo být, muselo by z nich vyplývat, že byl dodržen postup stanovený právním předpisem (teplota vzorku, obsazení komise atd.). To, že laboratoř následně vytvořila k průběhu laboratorního zkoumání nové dokumenty místo toho, aby žalovanému zaslala ty původní, vzniklé pochybnosti pouze prohlubuje.
9. Ze skutečnosti, že vedoucí komise byla M. B. – M., vyplývá, že nebyla splněna další podmínka dle nařízení č. 2568/91, tj. počet členů zkušební komise, resp. posuzovatelů. Jak vyplývá ze zpráv o analýze, M. B. – M. byla rovněž jedním z osmi posuzovatelů. Z jazykového a logického výkladu však zcela jasně vyplývá, že zkušební komise se má skládat z 8 až 12 posuzovatelů a vedoucího zkušební komise, který má na průběh zkoumání dohlížet. Vedoucí zkušební komise nemůže být zároveň jedním z posuzovatelů.
10. Žalobce dále poukázal na to (vzhledem k dokumentům, které si žalovaný vyžádal od laboratoře pro potřeby soudního řízení), že laboratoř neodpověděla na otázku, jestli byly nějaké dokumenty vyhotoveny dodatečně. Ve svém vyjádření laboratoř rovněž uvedla, že v příloze zasílá kopie všech profilových listů. Žalovaný však tyto dokumenty zdejšímu soudu nepředložil. Nejsou tedy součástí soudního spisu. Další dokumenty, které žalovaný zdejšímu soudu předložil, pak nikterak neprokazují, že se laboratoř nedopustila pochybení, které žalobce po celou dobu namítá. Lze se opět domnívat, že i tyto dokumenty byly vytvořeny na objednávku.
11. Ze shora uvedených důvodů žalobce navrhuje, aby zdejší soud napadené i jemu předcházející rozhodnutí zrušil. Na svém procesním postoji setrval po celou dobu řízení před zdejším soudem.

III. Shrnutí procesního postojů žalovaného

12. Žalovaný se s právním názorem vyjádřeným v žalobě neztotožňuje a plně odkazuje na odůvodnění napadeného rozhodnutí. Rovněž se podrobně ke všem okruhům žalobních námitek vyjádřil. Nadto uvedl, že si pro potřeby soudního řízení vyžádal od laboratoře další informace. Z poskytnutých informací vyplývá, že teplota uvedená na dodatečně vyžádaných dokumentech během správního řízení označovala teplotu ve zkušební místnosti. Poskytnuté informace dále potvrdily, že teplota vzorků během laboratorního zkoumání byla v souladu s nařízením č. 2568/91, a že vedoucí zkušební komise byla M. B. – M.
13. Žalovaný navrhuje žalobu jako nedůvodnou zamítnout. Na svém procesním stanovisku setrval během celého řízení před zdejším soudem.

IV. Posouzení věci

14. Žaloba byla podána včas (§ 72 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního /dále jen „s. ř. s.“/), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.), žaloba je přípustná (§ 65, § 68 a § 70 s. ř. s.).
15. Zdejší soud napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) podle skutkového a právního stavu ke dni rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
16. Nejprve bylo třeba se vypořádat s uplatněnou námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí, neboť pouze přezkoumatelné rozhodnutí je způsobilé být předmětem hodnocení z hlediska tvrzených nezákonností či vad předcházejícího správního řízení.
17. O nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů lze hovořit v situaci, kdy se správní orgán v rozhodnutí řádně nevypořádá se všemi námitkami účastníků řízení, případně své rozhodnutí neodůvodní vůbec nebo nedostatečně vzhledem k požadavkům zákona. Jako námitku nepřezkoumatelnosti zdejší soud vyhodnotil námitku žalobce, že se žalovaný nevypořádal s námitkami „směřujícími k nepřezkoumatelnosti závěrů laboratorních hodnocení“.
18. Žalobce v odvolání namítal nepřezkoumatelnost zpráv o analýze. Tuto námitku konkretizoval tak, že ze zpráv o analýze není zřejmé např. kdo konkrétně byl hodnotitelem či jaká byla teplota vzorku při jeho zkoumání.
19. S touto argumentací se žalovaný vypořádal zejména odkazem na § 11 odst. 2 vyhlášky č. 231/2016 Sb., o odběru, přípravě a metodách zkoušení kontrolních vzorků potravin a tabákových výrobků (dále jen „vyhláška č. 231/2016“), resp. na českou technickou normu ČSN EN ISO/IEC 17 025 Všeobecné požadavky na kompetenci zkušebních a kalibračních laboratoří (dále jen „technická norma“). Dle žalovaného zákonem požadované údaje zprávy o analýze obsahují, naopak údaje, které požaduje žalobce, zprávy o analýze obsahovat nemusí. V souladu s prvostupňovým orgánem tak žalovaný považoval zprávy o analýze z hlediska zjištění skutkového stavu za zcela dostačující.
20. Žalovaný si však i přes výše uvedený závěr vyžádal od laboratoře další podklady k laboratornímu zkoumání. Od laboratoře pak obdržel 3 dokumenty s podrobnějšími informacemi. Žalovaný dospěl v napadeném rozhodnutí k závěru, že z daných dokumentů jednoznačně vyplývají osoby, které byly v hodnotící komisi, jakým způsobem dospěla

akreditovaná laboratoř k nevyhovujícímu organoleptickému hodnocení, kdy byla analýza provedena a za jakých podmínek. Z dokumentů pak nevyplývá nic, co by správnost postupu akreditované laboratoře v souladu s nařízením č. 2568/91 zpochybňovalo.

21. Žalobce však vymezil námitky rovněž vůči těmto dodatečným podkladům (viz „Vyjádření k provedenímu dokazování“ ze dne 15. 3. 2021). Žalovaný při vypořádání daného okruhu žalobních námitek předně znovu zdůraznil roli zpráv o analýze jako stěžejních důkazů prokazujících protiprávní jednání žalobce. Následně se žalovaný zabýval také dílčími námitkami žalobce, viz odstavce v napadeném rozhodnutí označené jako „Ad 8)“ – námitky týkající se nedodržení teploty v průběhu hodnocení, „Ad 9)“ – námitky týkající se nedostatků samotných dokumentů vč. námitky jejich dodatečného vytvoření a „Ad 10)“ – námitky týkající se obsazení zkušební komise a dalších osob podílejících se na zprávách o analýze. Takové vypořádání považuje zdejší soud za dostatečné. Napadené rozhodnutí tak není nepřezkoumatelné.
22. Pokud jde o merito věci, zdejší soud se ztotožnil s názorem žalovaného, že v posuzované věci jsou zprávy o analýze dostačujícím důkazem prokazujícím porušení právního předpisu.
23. Dle § 17 odst. 2 písm. c) zákona o potravinách provozovatel potravinářského podniku se dále dopustí přestupku tím, že jiným jednáním, než je uvedeno v písm. a), v písm. b), v odst. 1 písm. g) nebo z), v odst. 4 nebo v odst. 5, nesplní povinnost podle přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího požadavky na potraviny nebo mezinárodní smlouvy, kterou je Česká republika vázána a která je vyhlášena ve Sbírce mezinárodních smluv nebo ve Sbírce zákonů.
24. Podle čl. 74 nařízení č. 1308/2013 produkty, pro něž byly v souladu s tímto oddílem stanoveny obchodní normy podle odvětví nebo produktů, lze uvést na trh v Unii, pouze pokud tyto normy splňují.
25. Podle přílohy VII části VIII bodu 1 písm. a) nařízení č. 1308/2013 „extra panenským olivovým olejem“ se rozumí panenský olivový olej o obsahu volných mastných kyselin, vyjádřených jako kyselina olejová, nejvýše 0,8 g na 100 g a s charakteristikami, které odpovídají charakteristikám stanoveným Komisí v souladu s čl. 75 odst. 2 pro tuto kategorii.
26. Podle čl. 1 odst. 1 a přílohy I bodu 1. nařízení č. 2568/91 je pro kategorii olivového oleje „Extra panenský olivový olej“ stanovena hodnota Medián vad (Md) 0,0. Tento parametr se pak zjišťuje prostřednictvím metody Mezinárodní rady pro olivový olej pro organoleptické hodnocení panenského olivového oleje. Požadavky na její provedení jsou stanoveny v příloze XII nařízení č. 2568/91.
27. Dle čl. 2 odst. 2 nařízení č. 2568/91 v případě, že zkušební komise nepotvrdí deklarovanou kategorii oleje vzhledem k jeho organoleptickým charakteristikám, nechají vnitrostátní orgány nebo jejich zástupci na žádost zainteresované strany bez odkladu provést dvě oponentní hodnocení jinými schválenými zkušebními komisemi. Alespoň jedna z těchto komisí musí být schválena členským státem, z něž pochází výrobce oleje. Dotčené charakteristiky se považují za odpovídající deklarovaným charakteristikám, pokud obě oponentní hodnocení potvrdí deklarovanou kvalitu. Pokud tomu tak není, prohlásí se klasifikace za neodpovídající uvedeným charakteristikám, nehledě na typ nedostatků zjištěných během hodnocení, a náklady na oponentní hodnocení ponese zainteresovaná strana.

28. Podle § 11 odst. 1 vyhlášky č. 231/2016 se výsledek laboratorní zkoušky uvede v protokolu o zkoušce.
29. Podle § 11 odst. 2 vyhlášky č. 231/2016 musí protokol o zkoušce obsahovat údaje požadované českou technickou normou upravující požadavky na zkušební laboratoře ČSN EN ISO/IEC 17 025 Všeobecné požadavky na kompetenci zkušebních a kalibračních laboratoří.
30. Dané požadavky jsou stanoveny konkrétně v bodu 7.8.2 a 7.8.3 výše uvedené normy (tu si zdejší soud vyžádal od žalovaného a během jednání ji provedl jako důkaz). V souladu s žalovaným dospěl zdejší soud k závěru, že zprávy o analýze dané požadavky splňují. Ostatně tuto skutečnost nerozporuje ani žalobce. Rovněž je třeba uvést, že laboratoř ZRS Koper, Laboratory of the Institute for Oliveculture byla v předmětné době akreditovanou laboratoří jednak dle výše uvedené normy a jednak dle normy IOC/T.20/Doc, tj. normy, na kterou v podrobnostech (požadavky na zkušební místnost či skleněné nádoby pro hodnocení olivového oleje) odkazuje právě příloha XII nařízení č. 2568/91.
31. Žalobce spatřoval nepřezkoumatelnost zpráv o analýze v tom, že neobsahují (zjednodušeně řečeno) podrobnosti k průběhu laboratorního zkoumání. Tyto údaje však protokoly o zkoušce (v posuzované věci tedy označeny jako zprávy o analýze) obsahovat nemusí. Jejich absence tak nezavdává žádnou pochybnost o tom, že by zkoumání nebylo provedeno v souladu s právními předpisy (neuvedení daných podrobností neznamena, že stanovené požadavky nebyly splněny).
32. Zdejší soud samozřejmě rozumí tomu, že žalobce se snažil laboratorní zkoumání zpochybnit a požadoval tak konkrétní informace. To však nic nemění na názoru zdejšího soudu ohledně průkaznosti zpráv o analýze. V dané souvislosti je vhodné rovněž zmínit, že žalobce byl poučen o právu požadovat oponentní hodnocení olivového oleje. V reakci na to však žalobce výslovně uvedl, že provedení oponentního hodnocení nevyžaduje (viz vyjádření ze dne 24. 5. 2019). Ani v dalším průběhu řízení žalobce takový požadavek nevymezil.
33. Dle zdejšího soudu výše uvedené akreditace laboratoře představují poměrně vysokou záruku toho, že laboratorní zkoumání bude provedeno v souladu s na něj kladenými požadavky. Je však zřejmé, že se nikdy nebude jednat o záruku poskytující naprostou jistotu správnosti výsledku hodnocení. Nařízení č. 2568/91 nadto dává zainteresované straně (zde žalobce) právo vymezit požadavek na provedení dvou oponentních hodnocení (viz výše), kterému správní orgány musí vyhovět. Existují tak dostatečné záruky pro to, aby nedocházelo k ukládání sankcí na základě nesprávně provedených laboratorních zkoumání (jak namítá žalobce).
34. Žalobce však nepožadoval provedení oponentních hodnocení, nýbrž zvolil strategii spočívající ve zpochybňování samotného laboratorního zkoumání. Ad absurdum by žalobce mohl rozporovat např. to, že ze zpráv o analýze nevyplývá, jestli byly kabiny pro posuzovatele vybaveny podnosy s nakrájenými jablky a/nebo vodou, syčenou vodou a/nebo suchary, jak rovněž stanovuje nařízení č. 2568/91 (sloužící k odstranění zbytku olivového oleje z úst v případě, že je během sezení hodnoceno více různých vzorků olivového oleje).
35. Z již uvedeného je zřejmé, že zdejší soud považuje za dostačující již to, jak předmětné námitky vypořádal prvostupňový orgán (viz str. 9 prvostupňového rozhodnutí), aniž by bylo nutné zajišťovat další podklady pro rozhodnutí. Nicméně žalovaný (přestože se

ztotožnil se závěrem prvostupňového orgánu) přistoupil k opatření dalších podkladů a vyžádal si od laboratoře dodatečné informace k laboratornímu zkoumání (viz emailová komunikace ze dne 29. 1. 2021). Následně žalovaný od laboratoře obdržel tyto dokumenty: 1) „CAFIA: additional information regarding the organoleptic assessment of two samples in 2019“, 2) „HOMOGENOST REZULTATOV“ (k ZRS 276/19) a 3) „HOMOGENOST REZULTATOV“ (k ZRS 291/19) a učinil je součástí podkladu pro napadené rozhodnutí.

36. S ohledem na výše uvedené by zdejší soud mohl napadená rozhodnutí zrušit jen tehdy, pokud by z obsahu těchto dokumentů vyplynulo, že laboratorní zkoumání bylo zatíženo takovou vadou, která by nepochybně vedla ke zkreslení jeho výsledku.
37. Dle emailové komunikace žalovaný požadoval k laboratornímu zkoumání více informací, výslovně pak zmínil 1) temperature during assesment and storage of samples, 2) time, when assesment was carried out a 3) the composition of the evaluators panel, tedy 1) teplotu při hodnocení a skladování vzorků, 2) čas, kdy bylo hodnocení provedeno a 3) složení hodnotící komise. Laboratoř tyto informace žalovanému poskytla, nadto zaslala také konkrétní údaje ke zkoumaným vzorkům, tj. nikoliv pouze hodnotu parametru Medián závad (jako ve zprávách o analýze), ale hodnoty konkrétních (dílcích) znaků (např. „kyselost“).
38. Dle žalobce z těchto dokumentů vyplývá, že nebyla dodržena teplota vzorků podle nařízení č. 2568/91. To žalobce dovozuje z toho, že dokumenty obsahují tabulky, ve kterých jsou kolonky nazvané teplota při hodnocení a skladování vzorků (viz výše) a v nich jsou uvedeny teploty 23.2 °C a 22.8 °C, resp. 22.6 °C a 23.0 °C (oba vzorky byly testovány dvakrát). Dle nařízení č. 2568/91 však mají být nádoby obsahující vzorky uchovávané při teplotě 28 °C ± 2 °C. Zdejší soud se ovšem ztotožnil s názorem žalovaného, že uvedené údaje neuvádějí teplotu vzorků, ale značí teplotu ve zkušební místnosti, která se musí dle nařízení č. 2568/91 pohybovat mezi 20 °C a 25 °C.
39. Daný závěr vyplývá rovněž z výkladu logického, neboť hodnocení vzorků se děje ve zkušebních kabinách, ve kterých má být pro posuzovatele vzorek o předmětné teplotě nachystán, laboratoř by tak musela poskytnout minimálně 8 teplotních údajů, tedy ke každé jednotlivé kabině.
40. Přestože tedy žalobce v odvolání poukázal, že ze zpráv o analýze není zřejmá právě teplota samotných vzorků během jejich hodnocení, žalovaný formuloval svou žádost o dodatečné informace poměrně neobratně, přičemž je pochopitelné, že laboratoř daný požadavek pochopila jako žádost o poskytnutí údaje o teplotě ve zkušební místnosti. Žalovaný pak v napadeném rozhodnutí uvedl, že zvažoval, zda si dodatečně vyžádat i informaci o teplotě vzorků, nicméně tuto informaci shledal jako nadbytečnou, neboť správnost postupů laboratoře je ověřována prostřednictvím akreditací, kterými laboratoř disponuje.
41. Uvedené demonstruje poměrně nešťastný postup žalovaného, který na jedné straně uvádí, že zprávy o analýze jsou dostačujícím důkazem, a na straně druhé žádá po laboratoři dodatečné informace. Současně se mu nepodařilo přesně vymezit konkrétní informace, které žalobce rozporoval, a které tak chtěl postavit na jisto. Samotná absence údajů (o teplotě vzorků či o tom, kdo byl vedoucím zkušební komise) v dodatečně vyžádaných dokumentech nezpůsobuje nezákonnost napadených rozhodnutí. Nijak totiž neprokazuje nesprávnost výsledku zkoumání.

42. Není rovněž rozhodné, jestli byly dokumenty dle údajů v textovém editoru vytvořeny až poté, co žalovaný požádal o dodatečně informace. Tato skutečnost nijak neprokazuje, že uvedené údaje neodpovídají skutečnému průběhu laboratorního zkoumání. Žalovaný dle zdejšího soudu nepochybil, pokud „printscreensy“ prokazující danou skutečnost považoval za nadbytečné a neprovedl je jako důkazy (stejně tak považuje zdejší soud za nadbytečné provedení těchto důkazů v rámci tohoto soudního řízení).
43. Zde je nutné připomenout, že žalovaný žádal o další informace k laboratornímu zkoumání, nikoliv o kopie originálních dokumentů (spisového materiálu k laboratornímu zkoumání). Údaje obsažené v dokumentech se jeví jako pouhé „shrnutí“ informací, což je zřejmě způsobeno právě žádostí žalovaného. Stejně tak má zdejší soud za to, že není relevantní, že z daných dokumentů nevyplývá, kdo je jejich autorem, ani že nejsou podepsány a datovány. Dané dokumenty tak dle zdejšího soudu neposkytují žádnou indicii o tom, že by laboratoř nedodržela stanovené postupy. S ohledem na obsah žalobních námitek lze ještě konkrétněji uvést, že dané dokumenty tedy neposkytují žádnou indicii o tom, že by během laboratorních zkoumání neměly vzorky olivového oleje požadovanou teplotu.
44. Z listin, které si žalovaný dodatečně opatřil vyplynulo, že vedoucí zkušební komise byla rovněž jedním z posuzovatelů. Přestože nařízení č. 2568/91 takový postup výslovně nezakazuje, lze souhlasit se žalobcem, že je proti smyslu a účelu nařízení. Laboratoř se tedy při organoleptické hodnocení dopustila tohoto pochybení.
45. Zdejší soud má však za to, že tato vada nemohla vést ke zkreslení výsledku hodnocení v tom smyslu, že pokud by vedoucí zkušební komise nebyla jedním z posuzovatelů, výsledek klíčového parametru Medián závad by byl 0, jak stanovuje nařízení č. 2568/91 (v posuzované věci byly hodnoty Mediánu závad 2, resp. 2,2.). Výsledná hodnota je totiž vypočtena na základě minimálně 8 hodnocení posuzovatelů. Ti přitom dle nařízení č. 2568/91 musí být náležitě vyškoleni a vyzkoušeni. To však platí (z logiky věci) rovněž pro vedoucí zkušební komise (zde odborná pracovnice laboratoře). V tomto ohledu tak dané pochybení nemohlo mít žádný vliv na výsledek hodnocení.
46. Naopak důvodným může být předpoklad, že se vedoucí zkušební komise za situace, kdy byla rovněž jedním z posuzovatelů, nemohla plně soustředit na svou kontrolní funkci při provádění hodnocení. V tomto ohledu soud považuje za vhodné uvést, že oba vzorky byly podrobeny dvěma hodnocením a vedoucí zkušební komise figurovala jako posuzovatelka vždy pouze u jednoho hodnocení (tedy celkově u dvou), přičemž při všech čtyřech hodnoceních bylo zjištěno výrazné překročení hodnoty 0 parametru Medián závad (výsledkem je pak průměr obou výsledků u jednoho vzorku). Toto pochybení tedy nemohlo mít vliv na výsledek hodnocení a nemůže být důvodem ke zrušení napadených rozhodnutí.
47. Zdejší soud se rovněž neztotožnil s argumentací ohledně nepřiměřenosti uložené pokuty.
48. Podle § 78 odst. 2 s. ř. s. rozhoduje-li soud o žalobě proti rozhodnutí, jímž správní orgán uložil trest za správní delikt, může soud, nejsou-li důvody pro zrušení rozhodnutí podle odstavce 1, ale trest byl uložen ve zjevně nepřiměřené výši, upustit od něj nebo jej snížit v mezích zákonem dovolených, lze-li takové rozhodnutí učinit na základě skutkového stavu, z něhož vyšel správní orgán, a který soud případně vlastním dokazováním v nikoli zásadních směrech doplnil, a navrhl-li takový postup žalobce v žalobě.

49. K otázce zjevné nepřiměřenosti uložené pokuty se pak vyslovil Nejvyšší správní soud (dále jen „NSS“) ve svém rozsudku ze dne 21. 8. 2003, č.j. 6 A 96/2000 – 62, podle něhož za „zjevně nepřiměřenou“ nejspíše nebude možno považovat pokutu uloženou ve 4 % zákonného rozpětí.
50. V posuzovaném případě byla žalobci uložena pokuta ve výši 170 000 Kč (po snížení pokuty žalovaným), přičemž zákonná horní hranice byla 10 000 000 Kč. Uložená pokuta tedy nedosahuje ani 2 % maximální zákonné výše. S ohledem na slovo „nejspíše“ užitý v citovaném rozsudku považuje zdejší soud za potřebné posuzovat otázku zjevné nepřiměřenosti dále a podrobněji a nikoli ustat pouze na tom, že uložená pokuta je zcela při dolní hranici zákonného rozpětí. Zdejší soud má totiž za to, že i pokuta nedosahující ani 2 % maximálního zákonného rámce může být v určitém případě (byť z principu zcela výjimečně) zjevně nepřiměřenou.
51. Takový postup považuje soud za souladný i se smyslem moderace vyjádřeným v rozsudku NSS ze dne 19. 4. 2012, č.j. 7 As 22/2012 – 23, podle něhož smyslem a účelem moderace není hledání „ideální“ výše sankce soudem místo správního orgánu, nýbrž její korekce v případech, že by sankce, pohybující se nejen v zákonném rozmezí a odpovídající i všem zásadám pro její ukládání a zohledňující kritéria potřebná pro její individualizaci, zjevně neodpovídala zobecnitelné představě o adekvátnosti a spravedlnosti sankce. Zdejší soud však dospěl k závěru, že posuzovaný případ není oním zcela výjimečným, kdy je uložená pokuta zjevně nepřiměřená, přestože její výše nedosahuje ani 2 % maximálního zákonného rámce.
52. Výše uvedená východiska se dle zdejšího soudu v největší míře uplatní v případě námitky likvidační výše uložené pokuty, neboť i pokuta uložená zcela při dolní hranici zákonného rozpětí může být pro některé subjekty bezesporu likvidační. Takovou námitku však žalobce nevymezil. Ostatně výkazy zisku a ztrát za roky 2019 a 2020 (součástí spisového materiálu) naznačují, že by taková argumentace v posuzované věci nemohla být úspěšná.
53. Pokud žalobce namítá, že pokuta je nepřiměřená mj. z důvodu nereflektování stavu tržního prostřední ovlivněného pandemií COVID-19, nelze přehlédnout, že na tuto argumentaci reagoval již žalovaný, a to tak, že s ohledem na námitku poklesu tržeb žalobce v důsledku pandemie COVID-19 snížil pokutu uloženou prvostupňovým orgánem o více než 20 %. Dle zdejšího soudu žalovaný danou skutečnost reflektoval dostatečně, přičemž v dané ohledu nelze uloženou pokutu považovat za zjevně nepřiměřenou (ke dni 31.12.2020 dosahovala aktiva žalobce hodnoty 109 158 000 Kč a tržby 198 749 000 Kč).
54. Byla-li by dosavadní praxe správních orgánů značně odlišná oproti věci nyní posuzované, mohla by to být za určitých okolností skutečnost, kvůli které by uložená pokuta byla považována za zjevně nepřiměřenou (např. pokud by bylo zjištěno, že správní orgány ukládají v obdobných věcech výrazně nižší pokuty). Nicméně v této části je argumentace žalobce zcela obecná, svá tvrzení žalobce nadto nijak nedoložil. Z ničeho tak nevyplývá, že by správní orgány porušily zásadu legitimního očekávání.
55. Co se však týče další argumentace stran nepřiměřenosti uložené pokuty, mohl zdejší soud jen stěží dospět k závěru, že pokuta byla uložena ve zjevně nepřiměřené výši. Lze jistě souhlasit s tím, že intenzita zásahu do práv spotřebitelů byla relativně nízká. Zásah do práv spotřebitelů v posuzované věci spočívá v tom, že spotřebitelé vynakládají finanční prostředky na nákup produktů se specifickými (deklarovanými) vlastnosti (extra panenský olivový olej), nicméně obdrží produkt, který ve skutečnosti takovými vlastnosti nedisponuje

(panenský olivový olej). Zdraví spotřebitelů tedy nebylo nijak ohroženo. Rovněž je možné souhlasit s tím, že žalobce měl omezené možnosti, jak danému porušení zabránit, neboť se jednalo o vadu z výroby. Právě popsané okolnosti však byly při ukládání pokuty zohledněny a výše uložené pokuty jim také dle zdejšího soudu odpovídá.

56. Zdejší soud se neztotožnil ani s tvrzením žalobce, že v posuzované věci byly naplněny liberační důvody.
57. Přestupková odpovědnost právnických osob je v českém právním řádu založena na odpovědnosti objektivní. Otázka zavinění tu nehraje roli. Přestupce se ovšem může zprostit odpovědnosti za přestupek (liberace). Dle § 21 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, právnická osoba za přestupek neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby přestupku zabránila. Břemeno tvrzení i břemeno důkazní ke zproštění odpovědnosti tedy nese žalobce (srov. např. rozsudek NSS ze dne 16. 2. 2021, čj. 10 As 388/2020 – 49).
58. V daném ohledu je třeba v první řadě opět zdůraznit, že v posuzované věci jde o vlastnosti olivového oleje, které jsou zkoumány organoleptickým hodnocením. Z tohoto pohledu tak není relevantní, že si žalobce zajistil analýzu z hlediska fyzikálně-chemických parametrů, neboť splnění na ně kladených požadavků není sporné. Stejně tak není relevantní argumentace zajištěním podmínek skladování, neboť jak vyplývá z nařízení č. 2568/91, zjištěné vady mají původ již v samotném procesu výroby olivového oleje. Relevantní by naopak mohla být skutečnost, že si žalobce zajistil provedení organoleptického hodnocení ve smyslu nařízení č. 2568/91. Nicméně žalobce ve svém vyjádření ze dne 1. 2. 2021 uvedl, že dané dokumenty nepředložil prvostupňovému orgánu, neboť je neměl k dispozici, následně dodal, že výrobcem byl však opakovaně ujišťován o deklarované jakosti zboží. K liberaci je však třeba, aby právnická osoba vynaložila předmětné úsilí ještě před spácháním přestupku, nikoliv až následně (zde v průběhu správního řízení o daném přestupku), viz rozsudek NSS ze dne 9. 2. 2011, č. j. 1 As 112/2010-52.
59. Dle zdejšího soudu tak žalobce toliko spoléhal na tvrzení výrobce a v zásadě žádné vlastní úsilí nevyvinul. Co se týče argumentace, že nedává ekonomický smysl podrobovat každou šarži olivového oleje organoleptickému hodnocení, zdejší soud uvádí, že z judikatury NSS také vyplývá, že z pohledu liberace nepomůže právnické osobě namítat, že opatření neprovedla z důvodu jejich ekonomické náročnosti. Žalovaný přitom výstižně poukázal na to, že rozbor jednoho vzorku olivového oleje byl laboratoří proveden za 2 543 Kč (žalobce naskladnil 2475 ks dané šarže olivového oleje.). Není pak úkolem zdejšího soudu uvádět opatření, která žalobce mohl učinit, nicméně právě provedení organoleptického hodnocení akreditovanou laboratoří se jeví jako vhodné opatření, rovněž by bylo možné takové hodnocení požadovat (a trvat na jeho předložení) po výrobcí olivového oleje.
60. Pro úplnost lze k samotným dokumentům dodat, že organoleptické hodnocení bylo provedeno samotným výrobcem olivového oleje a z ničeho nevyplývá, jakými akreditacemi k provedení tohoto hodnocení výrobce disponuje. Zdejší soud pak vyjadřuje minimálně podivení nad tím (s ohledem na to, jakou důležitost žalobce přiznává tomu, aby bylo postaveno na jisto, že během organoleptického hodnocení byla dodržena stanovená teplota hodnocených vzorků), že z hodnocení, kterým argumentuje ve svůj prospěch, rovněž žádné takové podrobnosti nevyplývají.

61. Zdejší soud tak neshledal žádný z uplatněných žalobních bodů důvodným a nad rámec těchto uplatněných žalobních bodů nezjistil žádnou vadu, jež by atakovala zákonnost napadeného rozhodnutí a k níž by musel přihlížet z úřední povinnosti; žalobu tak jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

V. Náklady řízení

62. O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nebyl ve věci úspěšný, a proto mu nenáleží právo na náhradu nákladů řízení, to by náleželo procesně úspěšnému žalovanému. Zdejší soud však nezjistil, že by žalovanému v souvislosti s řízením vznikly náklady přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti, a proto mu náhrada nákladů řízení nebyla přiznána.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno dne 17.2.2023

Petr Šebek v.r.
předseda senátu